

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА "КРОК"

Заступник голови Правління

06

березня 2019 р.

ПРОГРАМА

додакового вступного випробування

для вступу на навчання за спеціальністю «Міжнародні

відносини,

суспільні комунікації та регіональні студії» для здобуття ступеня
магістра

на основі здобутого ступеня (рівня) вищої освіти за іншою спеціальністю

Автор: Ткач Д. І., доктор політичних наук, професор

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

міжнародних відносин та журналістики

(протокол № 7 від 21.02.2019 р.)

Завідувач кафедри

Ткач Д.І.

Київ, 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
ПРОГРАМА	3
<i>Модуль I. Основи аналізу зовнішньої політики</i>	<i>3</i>
<i>Модуль II. Принципи аналізу зовнішньої політики</i>	<i>5</i>
ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ	8
<i>Теоретичні питання.....</i>	<i>8</i>
<i>Практичні завдання</i>	<i>9</i>
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ	12
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	14

ВСТУП

Програма додаткового вступного випробування розроблена для вступників для здобуття ступеня магістра зі спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», які здобули ступінь (рівень) вищої освіти за іншою спеціальністю. Прийом вступників проводиться за результатами комплексного екзамену з фаху, який включає модулі «Основи аналізу зовнішньої політики», «Принципи аналізу зовнішньої політики».

Характеристика змісту програми. Програма побудована за модульною системою і розрахована на виявлення ступеня опанування вступником такої основної сфери професійного становлення як міжнародні відносини.

Програма містить 20 екзаменаційних білетів, кожен з яких містить 2 теоретичних питання (по одному з кожного модуля) та 1 практичне завдання (з одного з модулів).

Порядок проведення вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію Університету економіки та права «КРОК»

ПРОГРАМА

Модуль I. Основи аналізу зовнішньої політики

Тема 1-1. Зовнішня політика в основних парадигмах теорії міжнародних відносин

Сутність поняття “політика” і його сучасне трактування. Поняття та концепція «зовнішньої політики». «Зовнішня політика» та «міжнародні відносини», «світова політика» та «міжнародна політика». Співвідношення зовнішньої і внутрішньої політики держави. Зовнішня політика та політичний реалізм. Зовнішня політика як управління взаємозалежністю: неолібералізм. Погляди критичної школи, конструктивізму та неомарксизму на зовнішню політику.

Тема 1-2. Сутність характеристики аналізу зовнішньої політики, як складової частини прикладного політичного аналізу

Політичний аналіз та його роль у державному управлінні. Політичний аналіз: як “public policy analysis” і як “political analysis”. Термін “політика” - “public policy” і “politics”. Теоретичний рівень політичного аналізу. Прикладний рівень політичного аналізу. Аналіз зовнішньої політики. Місце аналізу зовнішньої політики (Foreign Policy Analysis, FPA) в системі дослідження міжнародних відносин.

Тема 1-3. Методологічні проблеми аналізу зовнішньої політики

Роль прикладного аналізу міжнародних відносин у системі сучасних наукових знань. Методологічні принципи теорії міжнародних відносин та класифікація основних методів теоретичних досліджень. Базові методики прикладного аналізу міжнародних відносин (експлікативні, пояснювальні методи). Роль математичних засобів у прикладному вивченні міжнародних відносин. Квантифікація і формалізація змістовних моделей міжнародних ситуацій та процесів. Динамічні моделі як засіб описування поведінки суб’єктів міжнародних відносин у часі. Вивчення міжнародних відносин з позицій прикладного моделювання.

Тема 1-4. Аналітичне забезпечення державного управління

Головні завдання аналітичного забезпечення державного управління. Концептуальні основи державно-управлінської аналітики. Одержання регулярної аналітичної й оглядової інформації з найважливіших аспектів

зовнішнього управлінського середовища. Підготовки аналітичних і прогнозних матеріалів з актуальних проблем стану й розвитку управлінського об'єкта. Розробки ситуаційних моделей вирішення перспективних проблем. Оперативного одержання оптимального обсягу інформації в непередбачених і надзвичайних ситуаціях. Шість складових аналітичного процесу. Інформаційно-технологічний і кадровий аспекти аналітики. Класифікація основних різновидів аналітики.

Тема 1-5. Роль національних інтересів у здійсненні зовнішньої політики держави

Два основних рівні зовнішньополітичних інтересів. Національна ідентичність, як невід'ємний елемент національного інтересу. Три головні цілі зовнішньої політики держави: гарантування національної безпеки; збільшення сили; зростання престижу та зміцнення міжнародних позицій. Два основоположних принципів міжнародної політики: баланс інтересів, баланс сил. Проблема зміцнення міжнародної безпеки, як домінанта сучасного світового політичного процесу. Закон України «Про Основні напрями зовнішньої політики України» про національні інтереси нашої держави. Концепція національної безпеки України.

Тема 1-6. . Інституційний механізм реалізації зовнішньої політики

Вищі державні органи, наділені відповідною компетенцією у сфері зовнішньої політики. Внутрішньодержавні та закордонні органи, правова основа їхньої діяльності. Постійні і тимчасові органи у сфері зовнішньої політики. Парламент, його компетенції. Форми участі парламенту у зовнішньополітичній діяльності держави. Роль глави держави у міжнародних відносинах, його конституційні повноваження у сфері зовнішньої політики. Уряд і глава уряду, їх компетенції. Форми дипломатичної діяльності урядів. Повноваження глави уряду у здійсненні зовнішньополітичної діяльності держави. Міністерство закордонних справ, його місце у системі державного механізму реалізації зовнішньої політики. Основні завдання і функції Міністерства Закордонних Справ, його структура. Організація діяльності дипломатичної служби. Правовий статус і конституційні повноваження міністра закордонних справ. Роль спеціалізованих органів державного управління у реалізації зовнішньої політики. Значення роботи закордонних органів держави для її зовнішньополітичної діяльності.

Модуль II. Принципи аналізу зовнішньої політики

Тема 2-1. Внутрішні чинники зовнішньої політики. Ідеологічні концепції і доктрини у зовнішній політиці

Внутрішні чинники життєдіяльності держави та їх вплив на зовнішню політику. Перехід внутрішньополітичних проблем у розряд зовнішньополітичних. Визначення ідеології, її сутність. Функції ідеології в суспільстві. Роль ідеології у формуванні основних засад зовнішньої політики держави. “Ізоляціонізм”, “Солідаризм”, “Ліберальний інтернаціоналізм”, “Філософія виживання (Дипломатія виживання)”, “Планетаризм”. Формування стратегії і тактики зовнішньої політики. Еволюція зовнішньополітичних доктрин.

Тема 2-2. Значення суб’єктивного чинника у державному управлінні. Еліта та її вплив на політику держави

Філософське трактування суб’єктивного чинника. Свідомість і діяльність як визначальні риси суспільного індивіда. Особливості суб’єктивного чинника у державному управлінні. Кореляційні залежності суб’єктивного чинника і способу управління державою. Система елементів суб’єктивного чинника як визначальна площина формування і реалізації державного управління. Раціоналізація державного управління. Стиль державного управління, його співвідношення з політичним режимом. Основні стилі державного управління (директивний, демократичний, ліберальний). Еліта як соціальний феномен, її значення в житті суспільства. Філософське трактування поняття “еліта”. Співвідношення еліти і правлячого класу в державі. Типи еліт, їхні функції. Роль еліти у процесі формування зовнішньополітичного курсу держави і прийняття зовнішньополітичних рішень.

Тема 2-3. Моделі прийняття зовнішньополітичних рішень

Моделювання процесу прийняття рішень Г. Аллісона: аналіз підходів та критика. Модель раціонального актора (Rational Actor Model, RAM).

Модель бюрократичної політики (Bureaucratic Politics Model, BPM).
Модель організаційного процесу.

Тема 2-4. Роль розвідувальних служб у формуванні та реалізації зовнішньої політики держави

Виникнення та еволюція розвідувальних служб. Основні завдання розвідки та інструменти їх виконання. Засоби збору розвідувальної інформації. Сутність т. зв. розвідки зв’язку. Предмет дослідження криптології. Значення криптографії і криптоаналізу для політики держави. Контррозвідка, її основні

завдання і сфера діяльності. Функції і засоби контррозвідки. Сутність методу дезінформації. Аналіз та обробка розвідувальної інформації. Розвідувальні оцінки і доповіді. Основні функції розвідки. Механізм діяльності розвідувальної служби, проблеми і перешкоди в її роботі. Проблема несанкціонованого витоку інформації. Характеристика таємних операцій розвідувальної служби, відповідальність за їх здійснення. Призначення і функції резидентури.

Тема 2-5. Особливості формування розвідувальних технологій в епоху глобалізації

Стратегічна розвідка як інформаційна основа зовнішньої політики держави. Розвідувальна діяльність та інформація. Інформація стратегічної розвідки, її основні елементи. Поняття інформаційної діяльності розвідки. Порівняння інформаційної діяльності і наукової роботи. Інформаційні документи стратегічної розвідки, їхнє призначення. Цінність та основні вимоги до розвідувальної інформації. Принципи інформаційної діяльності розвідки. Основні аспекти та процес інформаційної роботи розвідки. Алгоритм складання інформаційних документів. Методи інформаційної роботи розвідки. Теорія ймовірностей і статистичний метод. Правило трьох частин. Визначення ступеня достовірності інформаційних даних. Розвідувальні прогнози. Принципи передбачення.

Тема 2-6. Стратегічний аналіз зовнішньої політики

Засади на напрями інформаційної політики Європейського Союзу. Базові документи та програми: Доповідь «Європа і глобальне інформаційне суспільство» 1994 року («Доповідь Бангемана»), План дій «Шлях Європи до інформаційного суспільства» 1994 року, План дій «eEurope 2002», План дій «eEurope 2005», Програма ЄС «i2010», Програма ЄС «Цифровий порядок денний для Європи». Основні суб'єкти інформаційної політики ЄС: основні (Рада Міністрів ЄС, Європейський Парламент, Європейська Комісія), спеціалізовані.

Політика Ради Європи у сфері інформації та комунікації. Міністерські конференції Ради Європи з питань політики у сфері ЗМІ. Основні суб'єкти інформаційної політики Європи.

Тема 2-7. Прогнозування зовнішньополітичних процесів.

Значення прогнозування у сфері міжнародних відносин, його мета. Сутність понять “прогноз”, “прогнозування”, “передбачення”. Передбачення як обов'язкова умова діяльності. Види передбачення. Структура прогнозування, класи і типи прогнозів. Місце прогнозу у загальній схемі взаємозв'язків детермінації діяльності. Методи прогнозування і верифікації прогнозів.

Прогнозування як основа прийняття зовнішньополітичних рішень на перспективу. Роль зовнішньополітичного прогнозування у системі національної безпеки Основні види аналітичної і прогнозної інформації у сфері національної безпеки.

Тема 2-8. Аналіз міжнародних конфліктів.

Міжнародні конфлікти за сферою суперечностей. Політичні, економічні та ідеологічні конфлікти. Збройні та незбройні засоби вирішення конфліктів. Поділ міжнародних конфліктів за географічними масштабами: локальні, регіональні та глобальні. Міжнародні конфлікти за складом конфліктуючих: двосторонні, багатосторонні та коаліційні.

Класифікація тривалості міжнародні конфлікти: короткотривалі (блискавичні), середньо тривалі та довготривалі (затяжні). Шість основних параметрів ескалації: за засобами боротьби, за масштабами протиборства, за об'єктами спору, за прагненнями сторін, за свідомістю осіб, що керують діями сторін. за кількістю учасників

Динаміка фаз міжнародних конфліктів

ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ

Теоретичні питання

1. Поняття та принципи дипломатичного протоколу
2. Визначення терміну «Дипломатичний протокол»
3. Складові дипломатичного протоколу
4. Роль та значення дипломатичного протоколу у міжнародних відносинах
5. Поняття церемоніалу
6. Поняття дипломатичного етикету
7. Формування міжнародно-правової бази дипломатичного протоколу
8. Становлення дипломатичного протоколу України
9. Класифікація особистих візитів дипломата
10. Форми надсилання дипломатичної пошти
11. «Лінія представлення», «лінія вітання»
12. Складові жіночого протоколу
13. Мова дипломатичної кореспонденції
14. Візити непризначеного посла до та після вручення вірчих грамот
15. Характер візитів на високому та найвищому рівнях
16. Основні принципи дипломатичного протоколу
17. Особливі церемоніальні почесті
18. Протокольна група офіційних осіб під час церемонії зустрічі високого гостя в місці прибуття
19. Складові програми візиту
20. Іменне запрошення на дипломатичний прийом
21. «Салют націй»
22. Дипломатичний список
23. Кувертна картка
24. Правила надсилання візитних карток

25. Дипломатичні, консульські, службові картки, картки персоналу представництв міжнародних організацій
26. Етикет особистого прапора (штандарта)
27. Церемонії в протокольній практиці України
28. Траурні церемонії
29. Принцип паритетності у дипломатичному протоколі
30. Поняття «Дуаєн», його функції, можливі випадки його обрання згідно з міжнародною протокольною практикою
31. Дипломатичний корпус
32. Поняття протокового старшинства; правило «почесного місця»
33. Протокольні особливості процедури акредитації нового посла в країні перебування
34. Особисті візити дипломатів: роль і значення в дипломатії, класифікація, протокольні особливості проведення
35. Особисті бесіди дипломатів. Записи бесід
36. Особливості титулування співрозмовників під час дипломатичних контактів
37. Візитна картка при дипломатичних контактах
38. Основні види документів дипломатичного листування: мета їхнього використання, протокольні характеристики
39. Пояснити термін «формула компліментів» та навести 2-3 приклади
40. Перелічити відомі Вам форми письмових звернень до старших дипломатичних співробітників, міністра закордонних справ

Практичні завдання

41. Які види дипломатичної кореспонденції повинні бути обов'язково підписані відправником?
42. Протокольні вимоги до дипломатичної кореспонденції
43. Роль дипломатичних прийомів в дипломатичній практиці
44. Види дипломатичних прийомів, їхні протокольні характеристики

45. Етикет поведінки господарів і гостей під час дипломатичних прийомів
46. Процедура запрошення на дипломатичний прийом
47. Організація та проведення дипломатичних прийомів
48. Схеми та правила розсадки на дипломатичних прийомах
49. Етикет Державного Прапора України
50. Етикет поведінки за столом
51. Місце і значення візитів на високому та найвищому рівнях у міжнародних відносинах.
52. Класифікація візитів на високому та найвищому рівнях.
53. Підготовка візитів. Програми перебування високих гостей під час візитів на високому та найвищому рівнях.
54. Особливості носіння фракту, смокінгу.
55. Міжнародна ввічливість держав.
56. Протокол міжнародних організацій, конференцій.
57. Правила етикету потискання руки.
58. Зовнішній вигляд дипломата, політика.
59. Правила представлення, рекомендування один одному.
60. Написання листів-запрошень та поздоровлень.
61. Відповіді на листи-запрошення та поздоровлення.
62. Правила розсадки в автомобілях.
63. Етикет телефонної розмови.
64. Етикет дарування та прийняття подарунків.
65. Форми та типи столів у протокольній практиці.
66. Поняття формат заходу.
67. Поняття формула заходу.
68. Символіка міжнародних організацій.
69. Офіційні та робочі мови міжнародних організацій.
70. Етикет користувача Інтернет.
71. Етикет роботи на комп'ютері в локальній мережі.
72. Етикет носіння Державних нагород.

73. Етикет візитних карток.
74. Умовності та написи на візитних картках.
75. Етикет особистого прапора (штандарта).
76. Етикет службових відносин.
77. Управління Державного Протоколу та Церемоніалу Президента України.
78. Управління Державного протоколу МЗС України.
79. Протокольні підрозділи органів державної влади України.
80. Невербальні засоби спілкування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

Приймальна комісія оцінює письмові відповіді вступників (на кожне завдання окремо) за такими критеріями:

1) Оцінювання відповіді на теоретичні питання:

180-200 балів — вступник дав відповідь, яка: є правильною, повною та обґрунтованою; свідчить про високий рівень теоретичних знань вступника, його вміння користуватися різними методами наукового аналізу міжнародних явищ та процесів, визначати їх характерні риси та особливості; містить правильні та чіткі визначення ключових понять та категорій; містить власний аналіз проблеми, порівняння різних поглядів та наукових течій (у разі їх наявності), самостійні висновки та аргументацію своєї думки; викладена логічно, системно, граматично та стилістично правильно.

150-179 балів — вступник дав відповідь, яка: є правильною, достатньо повною та обґрунтованою; свідчить про високий рівень теоретичних знань вступника, його вміння користуватися різними методами наукового аналізу міжнародних явищ та процесів, визначати їх характерні риси та особливості; містить правильні та чіткі визначення ключових понять та категорій; містить власний аналіз проблеми, самостійні висновки та аргументацію своєї думки; викладена логічно, системно, граматично та стилістично правильно; але водночас присутні деякі несуттєві помилки.

120-149 балів — вступник загалом відповів на поставлене питання, однак відповідь є неповною, наявні помилки та/або неточності у розкритті предмета питання, змісту окремих понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, нечіткі характеристики відповідних процесів та явищ; аргументація відповіді недостатня; дещо порушена логіка викладу матеріалу; містить граматичні, стилістичні помилки або незначну кількість виправлень.

100-119 балів — вступник загалом відповів на поставлене питання, однак відповідь містить хоча б один з таких недоліків: наявні помилки та/або неточності у розкритті предмета питання, змісту окремих понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, нечіткі характеристики відповідних процесів та явищ; є неповною; аргументація відповіді некоректна або відсутня; дещо порушена логіка викладу матеріалу; містить граматичні, грубі стилістичні помилки або значну кількість виправлень.

2) Оцінювання результату виконання практичного завдання:

180-200 балів — вступник у повному обсязі і без помилок виконав завдання, проявивши як знання необхідних теоретичних засад, так і здатність їх практично застосувати.

150-179 балів — вступник у повному обсязі виконав завдання, проявивши як знання необхідних теоретичних засад, так і здатність їх практично застосувати, але при виконанні допущені несуттєві помилки.

120-149 балів — вступник виконав завдання лише частково, із суттєвими помилками, у т.ч. пов'язаними з недостатнім знанням необхідних теоретичних засад.

100-119 балів — вступник лише показав певне розуміння завдання та зробив спробу його виконання.

За підсумками вступного іспиту вступник може набрати від 100 до 200 балів включно. Підсумкова оцінка розраховується як середній бал з трьох оцінювань: два оцінювання за кожне теоретичне питання та оцінювання за виконання практичного завдання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Борунков А.Ф. Дипломатический протокол в России: Монография / А.Ф. Борунков — 3-е изд., испр. и доп. — М.: Международные отношения, 2005. — 256 с.
2. Віденська конвенція про дипломатичні зносини. 18 квітня 1961 р. [Електронний ресурс] // Інформаційно-довідковий бюлетень консульських зносин. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_048
3. Віденська конвенція про консульські зносини. 24 квітня 1963 р. [Електронний ресурс] // Інформаційно-довідковий бюлетень консульських зносин. — Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_047
4. Вуд Дж., Серре Ж. Дипломатический церемониал и протокол. / Дж. Вуд, Ж. Серре. — 2-е изд. испр. и доп. — М.: Международные отношения, 2003. — 416 с.
5. Галушко В.П. Діловий протокол та ведення переговорів: Навчальний посібник. / В.П. Галушко – Вінниця: Нова книга, 2002. — 266 с.
6. Гуменюк Б.І. Дипломатична служба: правове регулювання. – Навч. посібник. / Б.І. Гуменюк — К.: Либідь, 2007. — 224 с.
7. Дипломатичний протокол та етикет: Навчальний посібник [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека. — Режим доступа: <http://politics.ellib.org.ua/pages-4123.html>
8. Дипломатическая служба: Учебное пособие/ Под ред. А. В. Торкунова. - М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2002. - 688 с.
9. Зонова Т.В. Парадипломатия европейских регионов [Электронный ресурс] // Вся Европа. — 2011. — №4 (43). — Режим доступа: <http://www.amberbridge.org/article?id=106>.

10. Калашник Г.М. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету: Навчальний посібник. / Г.М. Калашник — К.: Знання, 2007. — 143 с.
11. Кузьмин Э. Л. Дипломатическое и деловое общение: правила игры / Э. Л. Кузьмин. — М.: НОРМА, 2005. — 304 с.
12. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навчальний посібник / М. З. Мальський [та інші.]. — К. : Знання, 2010. — 464 с.
13. Положення про дипломатичне представництво України за кордоном. [Електронний ресурс] // Розпорядження Президента України. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=166%2F92-%F0%EF>
14. Положення про Державний Протокол та Церемоніал України. Указ Президента України від 22 серпня 2002 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. — Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=746%2F2002
15. Попов В.И. Современная дипломатия: теория и практика. Дипломатия-наука и искусство: курс лекций / В.И. Попов. — 2-е изд., доп. — М. : Международные отношения, 2003. — 576 с.
16. Пост П. Энциклопедия этикета от Эмили Пост. / Пегги Пост — М.: Эксмо, 2009. — 148 с.
17. Право зовнішніх зносин. Збірник документів.// Упорядники: Алданов Ю.В., Забара І.М., Резніченко В.І. — К., 2003. — 784 с.
18. Резніченко В.І. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету / В.І. Резніченко, І.Л. Михно. — К.: УНВІЦ «Рідна мова», 2003. — 266 с.
19. Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол та етикет : підручник / О. П. Сагайдак. — К.: Знання, 2010. — 398 с.
20. Сардачук П.Д., Кулик О.П. Дипломатичне. представництво: організація і форми роботи: Навчальний посібник. — 2-ге вид. — К., 2008. — 176 с.

21. Снітинський, В. В. Діловий етикет у міжнародному бізнесі: навчальний посібник / В.В. Снітинський, Н.Б. Завальницька, О.О. Брух. — Львів : Магнолія, 2009. — 300 с.
22. Ткач Д.І. Дипломатичний протокол та етикет: навчально-методичний комплекс дисципліни / Д. І. Ткач. — К.: Університет економіки та права «КРОК», 2010. — 30 с.
23. Український дипломатичний словник / За ред. М.З. Мальського, Ю.М. Мороза. — К.: Знання, 2011. — 495 с.
24. Фельтхэм Р.Дж. Настольная книга дипломата/ Р.Дж. Фельтхэм. — 4-е изд. — Минск: Новое знание, 2004. — 304 с.
25. Шинкаренко Т.І. Дипломатичний протокол та етикет: Навчальний посібник. — К.: Знання, 2007. — 296 с.
26. Чугаєнко Ю. О. Дипломатичний і міжнародний протокол та етикет: навчальний посібник / Ю. О. Чугаєнко. — К.: Національна академія управління, 2011. — 162 с.